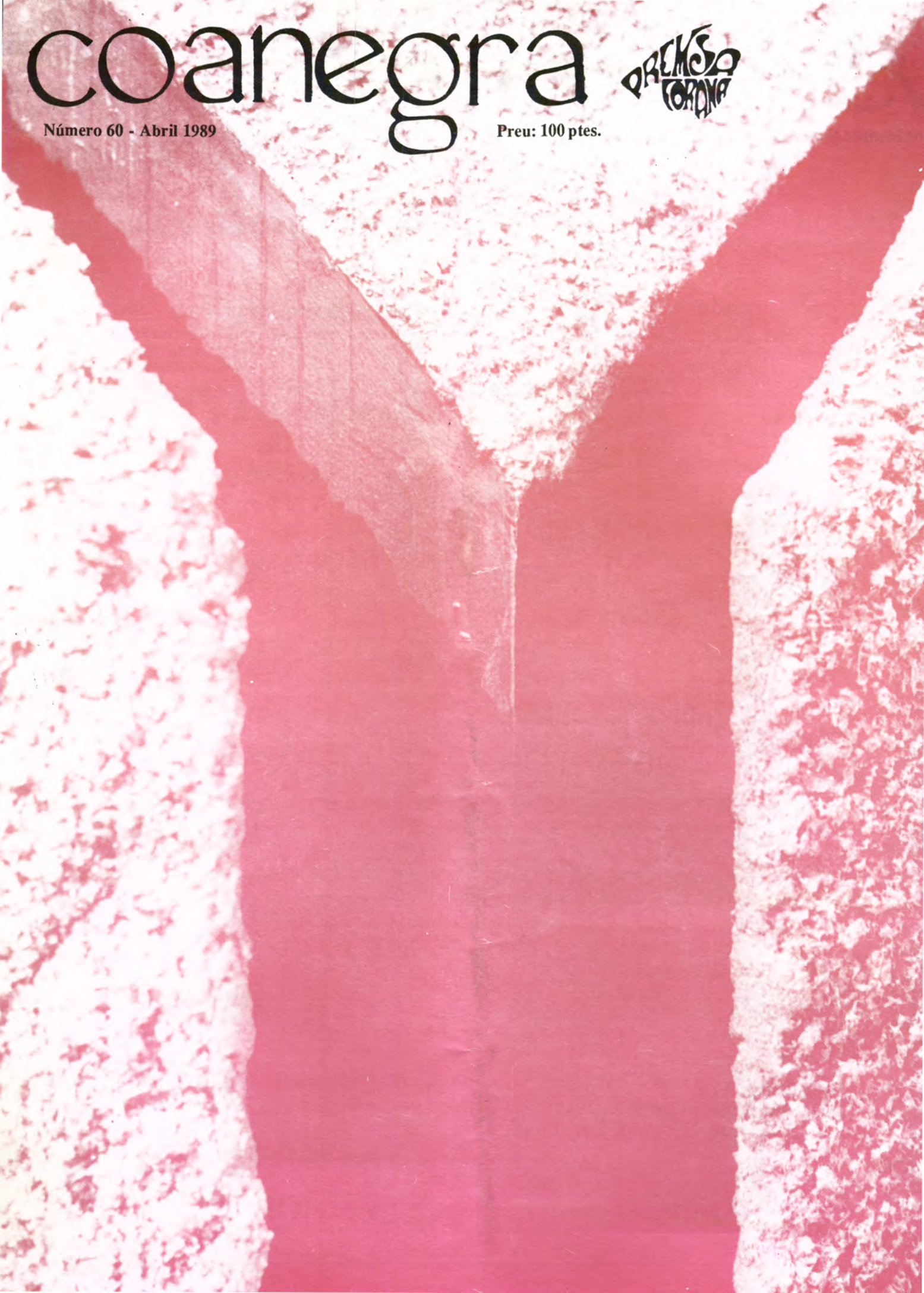

coanegra

Número 60 - Abril 1989

Preu: 100 ptes.

PRENSA
CORDINA

Viver HORTUS

La major exposició de Mallorca
de plantes ornamentals

Cami de Coanegra s/n. - Tel. 62 02 79

Fusteria

Martorell

Taller:
Bartomeu Pasqual

Tenda:
Carrer Llarg, 89

Sa Perxa

tota casta d' embotits,
formatges i patés
pollastres a l' ast

Tel. 62 11 17

BARTOMEU CANYELLES, S.A.

Destil.leries

SANTA MARIA

Palo Resolis - Herbes Foc i Fum

Rei Saç, 3 - Tel. 62 01 66

L'AJUNTAMENT INFORMA

PLA DE MILLORAMENT DE FAÇANES

Al Ple del dia 11 d'abril de 1989, l'Ajuntament va acordar adherir-se al «Pla de Millorament de Façanes» de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports per a l'any 1989.

I.- La dotació econòmica del pla a Santa Maria del Camí és de 400.000 pts. (meitat aportació de la Conselleria i meitat de l'Ajuntament).

II.- Es determinaren les següents àrees d'actuació:

1^a.- Els edificis inclosos en el Catàleg de Proteccions de les Normes Subsidiàries de Planejament.

2^a.- Els edificis inclosos a la subzona antiga d'especial protecció de la zona casc de les Normes Subsidiàries, però no incloses en el Catàleg de Proteccions, que presentin un valor arquitectònic o històric, a criteri de la Comissió Municipal Informativa d'Obres i Urbanisme.

Les sol·licituds relatives a l'àrea 1 tindran prioritat sobre les de l'àrea 2.

Els interessats poden dirigir les seves peticions a les Oficines Municipals, detallant el que volen fer i el pressupost

Ajuntament de Santa Maria del Camí

coanegra

**PUBLICACIÓ
DEL'O.C.B.
DE SANTA MARIA
DEL CAMÍ**

**DEPÓSIT LEGAL
P.M. 381-1981**

EDITA
Obra Cultural Balear
de Santa Maria del Camí

EQUIP DE REDACCIÓ
Bernat Calafat
Pere Josep Calafat
Magdalena Canyelles
Ramón Canyelles
Mateu Morro
Rafel Pizà
Joan Serra
Mateu Vich

COL·LABOREN
Maria Amengual
Andreu Bestard
Xisco Grimalt
Josep Solé

PORTADA
Fotografia de Rafel Pizà

**REDACCIÓ,
ADMINISTRACIÓ
I PUBLICITAT**
Batle Bartomeu Simonet, 5
07320 Santa Maria del Camí

IMPRESA A
Informacions Llevant S.A.
Passeig Ferrocarril, 1
Tel. 55 03 28, Manacor

Els articles firmats en aquesta revista sols expressen l'opinió dels seus autors.

EDITORIAL

CONSERVEM LA NOSTRA HISTÒRIA

A través dels segles el poble de Mallorca ha acumulat un valuós patrimoni històric i artístic. Cases, palaus, claustres, jardins, camins, parets, ponts, pintures, ceràmiques, escultures, llibres, papers, fotografies, eines, màquines, monuments arqueològics, etc. Una part d'aquest patrimoni es troba en mans públiques, protegit o exposat a museus i arxius, i una altra part en mans privades. L'important però, més que el tema de la propietat, és el de la seva conservació i disponibilitat pública.

És fonamental conservar al màxim el nostre patrimoni històric. Per moltes raons: científiques, per a poder-lo investigar i estudiar; artístiques, pel seu valor estètic; didàctiques, per tal que els joves coneguin l'obra dels avantpassats; recreatives, ja que el patrimoni és una font de bellesa i permet omplir creativament l'oci; econòmiques, ja que és una atracció turística important, etc.

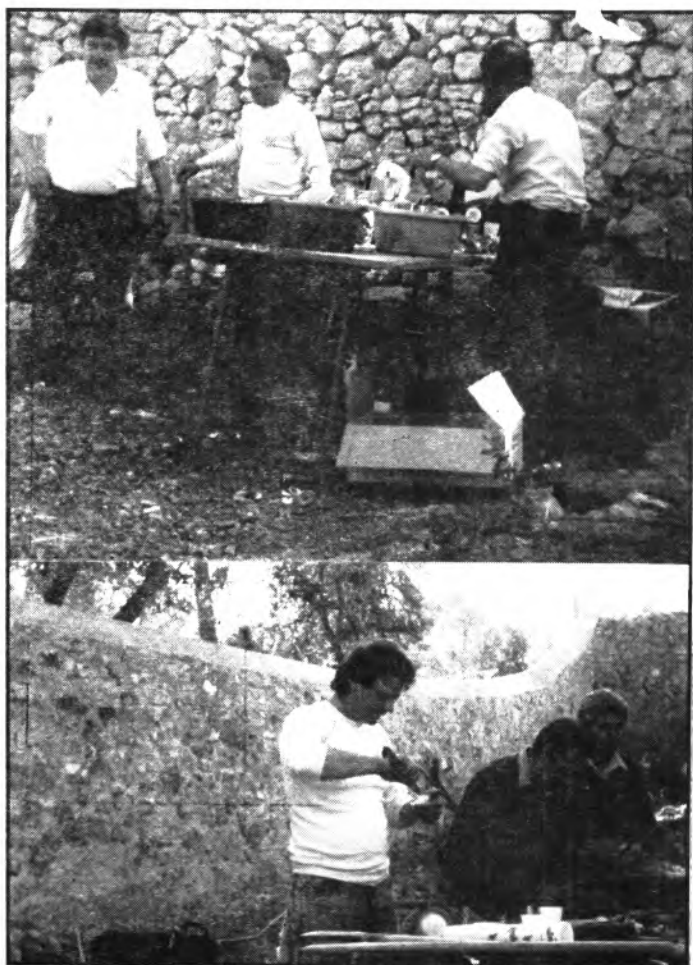
En concepte de patrimoni històric-artístic és molt ampli, i no pot anar desligat del patrimoni natural i paisatgístic, del qual en forma part. Tot allò que vagi a favor de conservar, protegir, augmentar, conèixer i difondre el patrimoni col·lectiu és positiu. Conservar el passat és fer possible un futur més feliç. Conservar els boscos, les muntanyes, els vinyets, les platges, etc., és tan important i a la vegada inseparable de la conservació de les obres d'art, els edificis, els documents escrits, i les restes arqueològiques.

El creixement urbanístic desmesurat, sempre a la recerca del benefici ràpid, i la manca de sensibilitat cap a la conservació del patrimoni ha provocat pèrdues irreparables. No farem una relació de les greus pèrdues que ha patit el nostre poble. Però no podem deixar de banda la destrucció -en el segle passat- del millor mosaic paleocristià trobat a Mallorca, a Cas Frares. Si s'hagués conservat Santa Maria seria avui un centre de visita i d'investigació. Més modernament s'ha destruït un camí romà, diferents cases de possessió, s'ha perdut del tot el conjunt de peces descobertes a les excavacions de 1932 a Cas Frares (capitell, creu bizantina, ceràmiques...), s'ha perdut i s'ignora l'estat de l'arxiu i els papers de Mn. Joan Vich, de Mn. Josep Calafat, etc.

Santa Maria necessita que es constitueixi el Patronat Històric-Artístic per aturar les pèrdues que dia a dia es van produint. Aquest Patronat, com indiquen les Normes Subsidiàries, ha d'esser constituït per tal d'informar les sol·licituds de llicència d'obres a les zones protegides o a edificis catalogats. Però podria tenir altres funcions de promoció i salvaguarda del patrimoni. Hauria d'estimular i coordinar tota l'activitat conservacionista en el nostre poble.

No just es tracta de conservar el patrimoni natural i arquitectònic. Es tracta de preservar els objectes antics i utensilis artesanals i agrícoles, que haurien d'anar als museus etnogràfics. Les restes arqueològiques i històriques, mentre no es disposi d'un museu local, haurien d'anar en dipòsit a altres museus. També s'han de preservar tots els papers antics, que convenientment catalogats haurien d'anar a l'Arxiu Històric Municipal. La Biblioteca Municipal ha de comptar amb una secció dedicada als llibres antics i de valor històric. I s'ha de posar esment a les fotografies antigues, documents de primer ordre per a conèixer el passat; al vestuari; als arxius de les indústries i entitats desaparegudes, etc.

Si som capaços de conservar la nostra història, però no amagada, sinó oberta a tothom, per tal que tots la puguin conèixer, serem un poble ric, i el nostre nivell cultural podrà augmentar. I això demana una actuació urgent de l'Ajuntament, d'acord amb les institucions autonòmiques, científiques i de l'Estat Central.

DIA DE L'ÀNGEL A SON SEGUÍ

El passat diumenge del l'àngel, el dia 2 d'abril, multitud de santamariers s'arremolinaven als voltants de Can Beia per iniciar l'eixada cap a l'ermita devers les deu del matí. Molts d'infants i persones majors, partiren caminant cap a Son Seguí, en un dia asoleiat i de bon estar.

Com cada any, ja arribada la majoria de gent, i una gran generació d'automòbils que aparcaven on podien per arribar a la missa que el rector de la Parròquia Pere Rosselló celebrà davant la capella dels ermitans. Just acabada la missa, s'espargien les bones olors de l'arròs brut i l'aguiat, per tots els voltants de l'ermita, que el grup de cuiners amb molta de cura havia preparat, alhora aigua, vi i pa a balquena. Després festa i ball de bot per tots els que en volguessin.

Segons l'organització s'inscriviren unes 900 persones, i encara hi ha gent que espera el darrer moment, i a l'ermita s'hi acaramullaren prop de mil cinc-cents persones. La majoria santamariers, però també hi havia una bona representació de taujans, portolans i cabanaters.

S'ha de resaltar la tasca duta a terme per l'organització Can Beia, de neteja i adamentament del recinte de l'ermita, arreglant esbaldrejos, etc. D'altra banda ja s'ha aconseguit la institucionalització de la diada. Aconseguint que de cada any s'ian més els participants. També resaltar que el grup de radioafecionats santamariers que tregueren els seus aparells i antenes al servei de la festa, per col.laborar en una millor organització.

PC

BOUTIQUE

NOVA GENT

SANTA MARIA

CADA DUES SETMANES, RENOVACIÓ D'EXISTÈNCIES

DISSABTES HORABAIXA OBERT

Bernat de Santa Eugènia, 87 - Tel. 62 01 33

EXPOSICIÓ DE VASES FARCIDES DE PINTURA RAFAEL ADROVER

A la galeria BYBLOS
(Avinguda Argentina, 16 - CIUTAT)

DEL 3 AL 19 DE MAIG

De 10 a 13 h. i de 16 a 20 h dies feiners

Dissabte, de 10 a 13,30 h.

TAMBÉ HORES CONVINQUDES

FIRA '89

L'abril, el mes més primaveral, de sol i certes pluges que enguany semblen no arribar, també és el mes de la Fira. L'últim diumenge, i que aquest cop és també l'últim dia del mes. I com cada any una fita informativa sobre els esdeveniments més importants, d'aquesta diada en què el poble es capgira per unes hores.

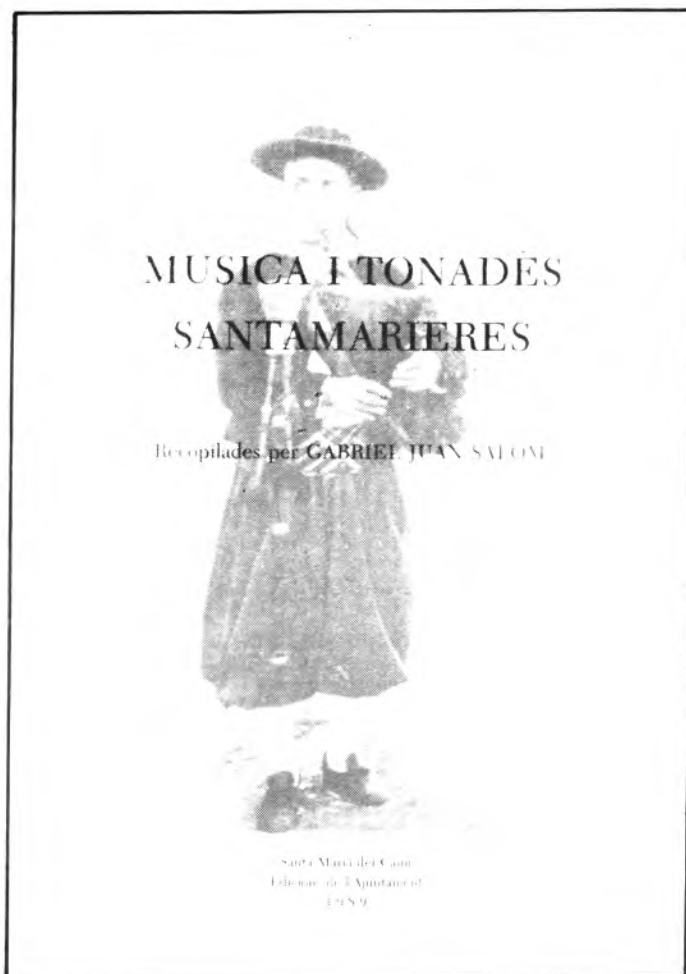
L'equip de govern municipal ha treballat de valent per aconseguir millorar i perfeccionar cada cop més la fira santamariera. El pressupost d'aquest any arriba als 4 milions de pessetes, comptant amb subvencions de la Conselleria de Comerç i Indústria i del Consell Insular de Mallorca, segurament prop de 3 milions seran d'aportació municipal. Alhora s'iniciarà una desfilada de sopars i més sopars d'agraïment a organitzadors, a comerciants i gent que ve a exposar; també de segur que enguany augmentaran els sopars, si bé, pentura no augmetin els comensals -que sí repeteixen-. També ens agradaria poder donar compte detallada de les despeses de la fira a aquestes planes, però això serà un somni d'estiu, segur que no podrà ser.

A més dels certàmens i concursos que ja són institucionals i les mostres el dia de la fira, cal remarcar la mostra de Bonsais i l'ampliació de l'artesanía, no sols local sino que d'arreu de l'illa.

Com cada any, hi ha activitats esportives: el VII Trial, Tirades a coloms, i la inauguració de l'il·luminació, amb el partit del dilluns 1 de maig a les 21 hores entre el Santa Maria i el Mallorca Atlètic de III Divisió Estatal.

És digna de remarcar la gran importància de la Tómbola en benefici de la construcció de la Residència, que serà instal·lada a Cas Metge Rei des del dissabte 22 d'abril. Cal resaltar la gran feina feta per la Comissió, la gran participació del poble. Coanegra hi aporta el seu granet d'arena donant dues col·leccions completes de la revista.

La continuïtat de les Publicacions Coanegra, amb la presentació el dimecres 26 del cinquè volum de la col·lecció, aquest cop realitzat per Gabriel Juan Salom. L'autor sota el títol «Música i Tonades Santamarieres» ha recollit lletra i partitures de nombroses obres disperses. Alhora el llibre reproduïx el pregó de la fira de l'any passat pronunciat per Josep Capó Joan. Farà el pregó enguany i presentarà el llibre en Gabriel Massot i Muntaner, admirador i gran investigador de tota manifestació musical. Hi haurà actuacions de grups del poble.

Hi ha activitats musicals, com són: el dissabte dia 29 actuació de grups folklòrics de Txecoslovàquia, Hongria, Dinamarca i Alemanya dins el marc del Festival Internacional de Folklore que es celebra a Palma, i el festival líric a l'Església parroquial el diumenge 30.

L'escola de pintura de Maria Alomar realitzarà una mostra de la creació dels seus alumnes.

Una modificació important, són els actes protocolarís de visita d'autoritats -rebudes per la Banda de Música- que enlloc de fer-se el diumenge es faran el dissabte horabaixa, com també la Mostra de Cabra Murciana.

Aquests són alguns dels aspectes -no tots- de l'exhaustiu programa de la fira. Bona fira.

AUTÈNTICA SOBRESSADA MALLORQUINA

C/. Bernat de Sta. Eugènia, 104
carretera Palma - Inca
Santa Maria del Camí
07320 - MALLORCA
Tel. 62 01 44

EN POQUES PARAULES

DUES EXPOSICIONS

En Rafel Adrover exposa els seus darrers olis a la Galeria Byblos de Palma, dels dia 3 al 19 de maig, també està fent els preparatius per montar una exposició a Londres.

La segona exposició és la que organitza na Magdalena Sastre, que s'inaugura el proper dia 9 de maig a les nou del vespre al Casino Paladium. Estarà oberta fins al 22 de maig. És una mostra de la seva darrera producció en olis i aquarel·les. Na Magdalena ha guanyat dues vegades el Certamen de pintura de Santa Maria.

AJUT AL CENTRE JOAN XXIII

Ja s'havia parlat a altres números, que l'Ajuntament de Santa Maria del Camí segurament recobriria econòmicament al Centre d'Educació Especial Joan XXIII d'Inca, s'ha aprovat que en el termini de dos anys aportarà la quantitat de 1.446.835 pts. Cal recordar que cinc al.lots santamariers acudeixen directament a aquest centre.

NOVA IL·LUMINACIÓ

Sembla que molt prest tendran una nova il·luminació de làmpares a certs sectors del poble. I aquest cop amb làmpares de material resistent que aguantarà ferm les pedrades. Cal esperar una actitud civilitzada. També sembla que s'enclatinaran varis carres del casc urbà en mal estat, i aquest cop amb asfalt conglomerat negre, més resistent i de més qualitat.

COOPERATIVISME

El propassat dijous dia 6 d'abril, es celebrà a la Sala de Sessions de la Casa de la Vila una conferència sobre cooperativisme. Per la qual cosa vingué un tècnic del Servei d'Extensió Agrària del Ministeri d'Agricultura, el Sr. Miquel Àngel Guillem, acompanyat d'un tècnic de Mallorca. A la conferència que sols hi assistiren unes 12 persones, es parlà, sobre la constitució de cooperatives, funcionament, avantatges, inconvenients, etc.

SOPAR DE PREMSA

El dimecres dia 15 de març, el President de la Comu-

nitat Autònoma Gabriel Cañellas es reuní amb els periodistes de la premsa forana, al Celler Can Amer d'Inca. Després del sopar, Biel Massot -president de la Premsa Forana- agrai l'assistència de la gent, i seguidament Gabriel Canyelles alabà la feina de la premsa forana i afirmà que properament es rebrien les subvencions del Govern Balear, que per diferents raons encara estan pendents des del 1987.

NOVA EDICIÓ

El nostre amic Llorenç Ribes ha tornat treure al carrer un llibret de carrers del poble de Santa Maria. En Llorenç és un home amb idees, i que li agrada dur coses en marxa. Per això ara ha tornat treure aquest llibret simpàtic, que ja s'havia esgotat, i que es troba a la venda a Can Beia i en el Cafè Comerç, el seu preu és de 250 pts.

BEN FET!

L'altre dia la Redacció de Coanegra va rebre un sobre de l'Ajuntament amb informació, en el que hi havia el segell de la secretaria ja en català. Fet que cal remarcar per una passa cap a la normalització lingüística de la Burocràcia Municipal.

passatemps
articles per a esports

futbol, bàsquet,
tenis, pesca...

Marqués de Fuensanta, 35
07320 SANTA MARIA (Mallorca)

FONER

**MINYO
INFANT
ESPORT**

Plaça dets Hostals, 13 i 15
Tel. 62 00 48
SANTA MARIA DEL CAMI

**GRAN ASSORTIT DE
ROBA PER A GENT GRAN**

DEMOGRAFIA**NEIXEMENTS:**

Jasmijn Deborah del Castillo Geijtenbeek (29.3.89)
 Maria de les Neus Gamundí Andreu (4.4.89)

DEFUNCIONS

Miquel Roca Matas (8.3.1920-11.3.1989)
 Maria Esperança Canyelles Dolç (3.12.1900-
 24.3.1989)
 Jaume Roca Bestard (28.9.1913-24.3.1989)

MATRIMONIS

No n'hi ha cap d'inscrit des de la passada informació
 de 13 de març.

Font: Registre Civil, 15 d'abril

EXPOSICIÓ

OLIS I AQUAREL·LES
 DE
 MAGDALENA SASTRE RAMON
 AL

CASINO PALLADIUM

DEL 9 AL 22 DE MAIG

INAUGURACIÓ
 DIA 9 A LES 9 DEL VESPRE
 HORARI DE VISITA
 DE 19 H. A 4 DEL MATÍ

CAIXA DE PENSIONS

"laCaixa"

Per un foradí

El París-Dakar passarà pel camí de Muro

A l'especial «coa-rotja» del passat 28 de desembre teníem preparada una notícia exclusiva sensacional: la passada edició del Rally París-Dakar havia de passar per Santa Maria, concretament pel camí de Muro, que no massa setmanes enrera estava tot ple de clots i pedres, cosa que el feia molt adequat per aquesta casta de proves esportives. Però l'Ajuntament ho va tirar tot en terra: no varen tenir altra idea que tapar els clots i tornar asfaltar el camí. Va quedar tan llis i pla que el organitzadors del París-Dakar varen haver de canviar el programa de la carrera, i en lloc de Santa Maria varen triar un altre lloc de fora Mallorca.

Però, alegria!, quan fa poquíssims mesos que el camí va ser asfaltar, ja torna estar en condicions d'acollir una etapa del famós Rally, como podeu comprovar a la fotografia, o a les rodes del vostre vehicle si anau a fer una volta per allà. Posats urgentment en contacte amb l'organització del París-Dakar, ens han manifestat que estan disposats a fer passar d'una vegada la carrera pel nostre terme municipal, però que han posat una condició a l'Ajuntament: que no torni asfaltar el camí fins passat Nadal, o que en tot cas, si l'han d'asfaltar una altra vegada enguany, que ho torni fer la mateixa empresa que ho va fer l'any passat, i amb les hores suficients d'antelació per a que els clots tornin haver sortit quan els pilots hi hagin de passar. O sia, que si no hi ha res de nou, enguany sí que tendrem París-Dakar. L'afició santamariera n'està contentíssima, i les felicitacions arriben per centenars al despatx del Regidor de Camins i Clots.

VIVERS
 SANTA
 MARIA
SAT 7117

CASA DE LA VILA

DUES NOVES CONTRACTACIONS

L'Ajuntament ha contractat na Maria Antònia Gil Terrassa com a Auxiliar interina a les oficines, amb un contracte temporal de sis mesos. Com a ajudant de l'ambulatori s'ha contractat a na Francisca Mayrata Mayrata.

NOU JUTGE DE PAU

En el Ple del dia 11 d'abril es va elegir a Josep Martorell com a jutge de pau del poble. En Pep va tenir 10 vots, l'altre candidat, en Pere Roca, sols en va tenir un. En Josep Martorell ja havia estat el jutge fins ara. Amb aquesta selecció ho serà quatre anys més, amb una petita assignació de 150.000 pts. anuals.

SUBVENCIONS A ENTITATS

En el mateix Ple es varen aprovar les subvencions de l'Ajuntament a les associacions del poble per a l'any 1989. Les subvencions són:

Revista Col.legi Públic EGB	30.000
Revista Col.legi Ramon Llull	25.000
Club de basquet 125.000	
Club ciclista	45.000
Club de futbol	140.000
Club femení	35.000
Tanys novells	25.000
Grup Santa Maria	25.000
Grup Coanegra	25.000
Grup Migjorn	40.000
Club Petanca	25.000
Club Petanca	25.000
Associació de la 3 ^a Edat	55.000
Organització Ermita	40.000
Societat de Caçadors	25.000
Banda de Música	125.000
Material didàctic per l'ensenyament en català	75.000
Total	885.000

PLA DE MILLORAMENT DE FAÇANES

L'Ajuntament sols ha dedicat a aquest concepte la xifra de 200.000 pts., que no permeten massa més que arreglar una façana, o com a màxim dues. La majoria municipal no ha manifestat interès per dur a terme un Pla efectiu de millora de façanes.

De tota manera es va acordar subscriure el Pla, i considerar com a més interessants per a la seva millora els edificis catalogats, i en segon terme els edificis de la subzona del casc antic. Les despeses per millorar i arreglar les façanes es paguen a tres bandes: 1/3 part l'Ajuntament, 1/3 part el propietari i 1/3 part el Govern Balear.

PLA D'OBRES I SERVEIS

Amb motiu d'acabar el termini per acollir-se a les ajudes del Pla d'Obres i Serveis del Consell Insular de Mallorca es va acordar demanar la subvenció del projecte de col.locació de

faroles, substituint les antigues. En haver-se executat aquest projecte els braços de les faroles hauran estat canviats per braços nous de ferro forjat. El projecte arriba als 11.547.000, dividit en distintes fases.

També s'han demanat les obres d'enclatinat amb aglomerat del carrer Llarg, Jaume I, Casesnoves, Miquel Dolç, Gabriel Bibiloni i Pere J. Jaume Pons, per un pressupost de 4.500.000 pts.

INDEMNITZACIONS DELS REGIDORS

Els sous que cobraran els regidors caoa mes durant el 1989 seran:

Batle	37.000
Tinents de Batle	23.000
Delegats	12.500
Regidors	7.500

La suma total de les indemnitzacions als regidors és de 2.100.000 a l'any.

ARRIBEN LES DECLARACIONS D'INTERÈS SOCIAL A SANTA MARIA

La legislació urbanística contempla un sistema que permet declarar d'interès social una obra, i que es pugui construir dins sòl rústic, d'aquesta manera els urbanitzadors tenen l'avantatge de comptar amb sòl edificable barat, i sense haver de fer les sessions a l'Ajuntament per l'aprofitament mig, zona verda, de serveis, etc. El problema és que, en botar les normes urbanístiques aprovades, es genera un urbanisme caòtic, en el

TRIAL

El proper diumenge dia 23 d'Abril a les 10 del matí al camí de Son Pou i amb el patrocini de l'Ajuntament de Sta. Maria, tindrà lloc la setena edició del Trial Vila de Sta. Maria, que tindrà al caràcter de quarta prova puntuable pel Campio-

nat de Balears. La prova serà per a les categories de Junior, Senior i Veterans, i el plaç de pre-inscripció acabava el passat dia 17 de Març.

Una vegada més els organitzadors s'han bolcat per tal que els aficionats puguin gaudir d'un bon espectacle i només ens estranya una mica que no haguin volgut col.laborar amb la normalització de la nostra

llengua a l'hora de redactar el cartell anunciador. S'espera la participació de 25 a 26 pilots tenint en compte que vendran els eivissencs amb al seva gran figura Antoni Salas. També participaran, lògicament, els quatre pilots de l'equip local «Obac-Talleres Ficom». La prova constarà de vuit zones amb sis quilòmetres d'interzona i promet esser de gran interès.

qual els especuladors hi solen fer el seu agost, sense cap benefici per l'Ajuntament.

En el Ple del dia 11 es varen informar favorablement dues declaracions d'interès social, que ara passen a la Comissió Provincial d'Urbanisme. La primera era sol·licitada per Destil·leries Santa Maria S.A., per construir un centre de naus industrials i un centre comercial en el Camp Gran, a Ca n'Isern, a un solar de 2 Ha., situat entre les vies del tren, el camí de Coanegra i la carretera d'Inca.

A la memòria explicativa es fa un reconeixement de les empreses familiars en el desenvolupament econòmic de Santa Maria i s'esmenta l'empresa de Bartomeu Cañellas, a través de les pells i els licors, com a promotora de treball en el nostre poble.

L'element fonamental a parafitar comercialment és la carretera d'Inca, i dins el poble la intensitat del tràfic dificulta l'aturada d'autocars. Per tant la primera mesura imprescindible, diuen els promotors, és dotar el centre comercial i turístic d'apartaments.

El Centre del Camp Gran no perdrà el contacte amb el poble sinó que serà continuador de l'activitat interior, i contribuirà a desofegar el centre. A més a més, no tindrà tan sols un enfoc turístic sinó també comercial-industrial, obrint a la carretera a les pròpies indústries.

Els promotors diuen que volen crear treball, incorporar noves activitats artesanals i industrials, expansionar-se en el sector de la distribució, i que no tenen cap intenció especulativa.

En el Ple es va produir un extens debat sobre el tema. El PSM, a través d'en Mateu Morro, va intervenir exposant el problema general de les declaracions d'interès social i explicant que aquesta via significava passar per alt el planejament urbanístic, i les Normes Subsidiàries, no fa massa aprovades. El PSM va demanar amb quins criteris s'havien fet les Normes Subsidiàries quan un parell de mesos després d'haver-se fetes ja no servien. No obstant el PSM valorava l'aportació de l'empresa Destil·leries Santa Maria, en especial la seva manca d'intenció especulativa. El problema, pels nacionalistes, era que s'ha de crear sòl per a la instal·lació d'indústries sense haver de recórrer a la via de passar per alt el planejament. El PSM demanà si s'havien fet gestions amb l'empresa per a obtenir alguna casta de contrapartida i si existien informes tècnics.

El batle, a més a més de ressenyar que seria una pena que aquesta empresa se n'hagués d'anar del poble per manca de sòl adequat, va apuntar la necessitat de «reclams» per evitar el cop que pot significar l'autopista. Josep Estarelles reconegué que fa anys que Destil·leries Santa Maria demanà la creació de sòl industrial, i que la seva inexistència és una errada de les Normes, ja que la Zona de Servicis no és adequada (devora Can Andria) i és massa petita.

N'Antoni Santandreu digué que les excepcions al planejament general s'han d'agafar amb pinces. Però que realment no hi ha sòl, i per tant s'han de trobar solucions. Les declaracions d'interès social generen una plusvalua enorme, i és just que l'Ajuntament obtengui contrapartides.

Josep Estarelles digué que per la seva banda és totalment favorable a totes les declaracions d'interès social que generin riquesa, ja que a la carretera de Manacor se n'estan produint un caramull, i això pot ésser positiu.

Passat el tema a votació, hi hagué 7 vots a favor (PP i

CDS) i 4 abstencions (PSM i PSOE).

Una altra delcaració d'interès social va ser la sol·licitada per «Iniciativas Sociales y Educativas S.A.» per tal de reformar i ampliar la finca de Can Moranta (una finca situada a l'esquerra de la carretera de Pòrtol, passat Son Collet, devora Sa Torre).

Aquesta empresa (segons certes fonts informatives lligada a l'Opus Dei) pretén crear una casa de convivències, retiros i de formació espiritual i humana. Per tant cerca una zona tranquil·la i on pugui crear una zona esportiva i d'esplai.

Amb aquesta declaració podrà multiplicar per dos la superfície i el volum edificable, cosa que am l'aplicació de les Normes Subsidiàries no podria fer.

Es tornà a produir un debat en el qual el batle digué que la labor d'aquesta entitat era encomiable, i per tant és un bé social que puguin desenvolupar aquestes coses. S'han d'ajudar les opcions que no siguin materialistes. A més a més la finca no té rendibilitat, i les obres no l'espanyaran. Fins i tot podran contribuir a la seva conservació. Josep Estarelles va dir que si des del Govern es fomenta l'agroturisme és natural sostenir aquestes coses, ja que el sòl rústic no és rendible.

CDS, PSOE i PSM es manifestaren en contra d'unes obres que tornaran ignorar les Normes, permetran construir en sòl rústic, transformaran un edifici catalogat pel seu valor arquitectònic, i que són una iniciativa privada, lícita, però dins el marc de la normativa existent.

La votació fou de sis vots a favor de la declaració (PP) i cinc en contra (PSM, CDS i PSOE).

CABRERA: EL PSM ES QUEDA TOT SOL

El PSM va presentar una moció demanant que l'Ajuntament es pronuncïa a favor de la declaració de Cabrera com a Parc Nacional, d'acord amb la decisió del Parlament Balear. Considerant que el Parc Nacional seria la millor forma de protegir Cabrera, i aturar les maniobres amb foc real que estan fent malbé l'arxipèlag.

El batle va sostenir que faltava informació per a poder-se pronunciar, i que l'Ajuntament no es podia definir. Que la presència militar no ha fet mal, sinó que contribueix a que Cabrera sigui un paradís.

El PSOE va dir que el Parlament de les Illes Balears no era qui com per a declarar Parcs Nacionals, Parcs Naturals o de cap altra casta; que el Parlament Balear va actuar amb poca profunditat, sense tenir en compte que allò és zona militar, i que hi ha un dictamen de l'Estat Major que diu que allò és irrenunciable per a la defensa estratègica. N'Antoni Santandreu va concloure que és possible la conservació màxima de Cabrera i a la vegada mantenir-hi les maniobres de l'exèrcit. En el mateix sentit es va definir en Joaquim Morales.

El PP, a través de Josep Estarelles, va proposar una moció alternativa a la qual es demanava la protecció en el grau màxim de Cabrera, compatible amb les interessos estratègics irrenunciables de l'illa. La moció va ser votada pel PP, PSOE i CDS. El PSM hi va votar en contra.

APROVACIÓ INICIAL DEL PLA PARCIAL DE CAN BORREO

Després del període corresponent d'informació pública es va realitzar l'aprovació inicial del Pla Parcial de Can Borreo. Hi votaren a favor PSOE, CDS i PP. El PSM es va abstenir.

JOAN FORTEZA CAMPINS

Instal·lacions elèctriques
xarxes de baixa tensió
bombes submergides

Carrer Bartomeu Pasqual, 4 A - Tel. 62 09 39

FORN - PASTISSERIA

BOVER

CA'N BLANCO

Carrer Llarg, 58
Tel. 62 00 52

ENTREVISTA

LA TERRA AMIGA DE N'AMADOR CALAFAT

«Vaig estudiar de menescal per guanyar-me la vida, però la meva vocació ha estat sempre la terra»

De pare santamarier i mare alarnera, va néixer el 1910. Que els seus progenitors fossin amos de possessió va ser determinant de la gran vocació que ha sentit tota la vida per l'agricultura. Encara que fos a costa de sacrificis la seva mare volgué que estudiàs i després de fer el Batxillerat en la branca de ciències es decidí a fer la carrera de manescal.

- La idea d'estudiar veterinària va venir-me perquè aleshores n'hi havia pocs que s'hi dedicassin i per això vaig pensar que podria defensar-me bé i tenir feina. Vaig acabar la carrera als 21 anys i era l'any trenta-dos quan vaig venir a Santa Maria a exercir. Record que en aquell temps guayava 1.500 pessetes cada any. Com que hi havia lliures moltes places de manescal sense cobrir vaig arribar a ocupar les de Consell, Bunyola, Marratxí i Santa Eugènia.

Casat el 13 d'abril de 1937, té dos fills i una filla. Li comentam que això de casar-se en dia tretze i celebrar les noces d'or demostra que la brusca de les supersticions és una bajanada.

- I més que era dimarts, perquè vaig casar-me en dimarts i tretze. Això sí, no vaig embarcar-me perquè el 37 era el temps de la revolució. De fet va ser per no coincidir amb el catorze d'abril, aniversari de la pro-

clamació de la República, per por que les de la Falange, m'hi vaig fer a pesar que no els he pogut «traçar» mai, perquè si no t'hi feies te jugaves que et pegassin un tir.

La conserva gira necessàriament cap al tema que l'ha ocupat sempre i que sens dubte és la seva gran passió: la terra. Sabem que té una plantació d'ametllers «Texas» i li demanem que ens en parli una mica.

- És una caseta d'ametllers molt tardans dels jo n'havia sentit parlar i en vaig comanar uns quants de la península. Molts es varen perdre perquè necessiten regar i jo no sabia, però així i tot n'hi va haver que aguantaren i crec que funcionaran bastant bé. En aquesta casta d'ametllers, per cada quilo d'ametllers en surt mig quilo de bessó, quan la proporció normal només és de 300 grams. Mesclats dins el planter hi tenc d'altres ametllers que actuen de polinitzadors. Les abelles d'una quarentena de rusos que tenc van a la plantació i duen a terme aquesta tasca. La polinització referida als cultius és un tema de gran interès. Aquests amatllers «Texas» també són molt resistents com ho demostra que l'any passat varen ser els únics que es salvaren dels perjudicis d'una gelada tardana que va fer i deuen ser ben productius perquè en tres anys ja n'hi ha que duen

un almud d'ametlles.

Parlam de possibles sortides al problema de la manca de rendibilitat de les explotacions agràries fent esment de l'opinió, altres vegades exposada a les pàgines de la nostra publicació, de promoure el cooperativisme especialment en el sector de la vinya.

- Amb això del cooperativisme hi han d'anar un poc alerta perquè basta veure allò que està passant amb la CAP. Jo mateix vaig fer-me soci de la cooperativa d'ametlles de Consell i quan un dia vaig veure que a l'oficina de Palma hi tenien cinc empleats que no fotien res i en canvi a Consell que era on hi havia feina només n'hi havia dos, ja vaig veure que allò no podia anar molt bé. Amb això no vull dir que jo no sigui partidari de les cooperatives, però em sembla que per funcionar necessiten molt de capital, per anar bé s'haurien de convertir en una espècie de multinacional exagerant un poc. Aquí a Sta. Maria seria ideal per exemple comptar amb una gran extensió unificada de vinya, que un tractor es pogués posar a treballar de cap a cap, un avió per esquitar, i després embotellar elvi. N'hi ha que diuen, i probablement tenen raó, que el vi de Sta. Maria podria competir amb le de la Rioja. Quant a l'ametllerar, només puc dir que la gran majoria dels ametllers de Mallorca ja tenen seixanta o setanta anys, són vells i es poden arrabassar perquè són improductius.

N'Amador toca de passada el tema de les administracions públiques i la seva intervenció:

- Vaig llevar vinya per beneficiar-me de les subvencions de la Comunitat Econòmica Europea i me'n donaren més del que n'havia tret a base d'anys d'explotació. He plantat híbrids i tenc abelles per beneficiar-me també de les subvencions. Però em sembla que això no hauria de ser així i que la terra hauria de ser rendible per ella mateixa sense dependre de les administracions. Avui dia per a mi les finques ja només són un «hobby» perquè és inútil provar de treure'n un benefici, i m'a-

grada cuidar-me'n de la terra perquè per a mí és una amiga de tota la vida. L'altre dia amb un amic comentàvem com és que a vegades un ametller descuidat dona més fruit que un altre de qui l'amo en té molt d'esment. D'observacions tan senzilles com aquesta en neix el gran interès que desperta en mí tot allò relacionat amb el camp i els cultius.

Durant la xarrada el nostre entrevistat va intercalant amb tota naturalitat aspectes concrets d'interès per al conreu de diferents cultius. Quan no parla del vinyet o l'ametllerar ho fa de garrovers o tarongers; les tasques d'exsecallar, cavar o batre i els seus secrets. Quedam bocabadats davant una tan completa font d'informació que només pot ésser fruit d'una llarga i fèrtil experiència.

- Algunes vegades m'han demanat perquè vaig estudiar de menescal i si no m'hauria convingut més fer-me enginyer agrònom. Jo contest d'una manera molt senzilla: si hagués estudiat d'enginyer agrònom probablement m'hauria passat la vida teoritzant dins un despatx, mentre que d'aquesta manera he tingut l'oportunitat d'aprendre les coses damunt el terreny, tocant-les amb les mans.

Parla del futur amb molta d'incertesa i bastant d'escepticisme, conscient que el món de la pagesia que ell ha seguit sempre tant d'aprop està immers en una crisi que amenaça amb el seu enderrocament.

- He sentit a dir que amb l'entrada de ple de l'estat espanyol dins la CEE hi haurà una valanxa de milionaris estrangers que voldran venir a Mallorca a viure a xalets amb piscina i que les finques de l'interior de l'illa seran les més cercades. Crec que desgraciadament això significarà, a la llarga, la pèrdua definitiva del nostre caràcter i costums. Amb altres paraules: deixarem d'ésser mallorquins.

«Quan l'interior de la nostra illa estigui ple d'estrangers visquent en xalets amb piscina, deixarem de ser mallorquins»

Per acabar li demanem que com a ex-manescal i aficionat a la caça opini sobre un tema d'actualitat referit a la polèmica encesa arrel de la prohibició de caçar tords amb filats.

- Als 10 anys jo ja caçava tords amb reclam de bufar i escopeta i he de dir ja que en parlam que crec que s'haurien de prohibir els magnetòfons per caçar amb aquest procediment. Atret pel reclam, l'ocell es posa damunt una branca i la immensa majoria dels tirs acaben amb la

«Durant la revolució vaig fer-me de la Falange perquè si no em jugava que em pegassin un tir»

seva vida sense patiments. En canvi els qui han posat de moda tirar al vol solen provocar que un bon nombre d'ocells quedi malferit però amb prou empenta per seguir volant fins a morir dies després, cosa que em sembla inapropiada. Pel que fa a la caça en filats em sembla correcta perquè l'animal tampoc no pateix i endemés és un tipus de caça selectiva. D'altra banda, si a la mar deixen pescar amb xerxes, per què no han de deixar caçar tords amb filats?. Ara bé: estic completament en contra de la comercialització de la caça, cert que només s'ha de caçar per esports, i jo som d'aquells que quan arrib a ca-nostre amb uns quants tords voldria que poguessin tornar a volar per apoderar-los a caçar.

«Avui dia la terra ja només em serveix d'esbarjo»

Podríem allargar la xarrada indefinidament perquè n'Amador és un gran conversador i sempre té alguna cosa interessant a dir. Als seus 79 anys complits conserva una lucidesa intacte. Li insinuam si no ha pensat mai de deixar les coses escrites, pensant que en el seu cas valdria realment la pena, però replica dient que no té facilitat per fer anar la ploma i que els seus fills ja li han proposat més d'una vegada. No ens vol deixar anar sense que visitem el seu hort de tarongers i ens fa present d'una bossa de taronges a cada un collides al moment per ell mateix.

Fent el camí de retorn, en Rafel i jo ho comentam i estam d'acord: diríeu que n'Amador és un home feliç.

**Text: J.S.M.
Fotos: R.P**

PERRUQUERIA D'HOMES

CA'N MOREI

Paborde Jaume, 13

Serveis
J.G. Oliver

**FONTANERIA - CALEFACCIÓ
PISCINES - ESTUFES**

C/. Bernat de Sta. Eugènia, 86
Tel. 62 12 64 - Particular 62 13 36

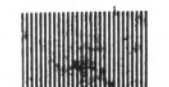

Catalina Crespí Canyelles		Rafel Canyelles Ramis	
Baronia de Terrades. Santa Maria.....	886	Carrer Llarg, 35. Santa Maria.....	1.985
Cementeri Municipal		Rosa Far Sans	
Santa Maria.....	60	Carrer Llarg, 7 Santa Maria.....	2.208
Joan Vich Parets		Maria Vich Parets	
Quarter 7, 17. Santa Maria.....	133	Plaça Vila, 7. Santa Maria.....	825
Martí Crespí Frontera.....	126	Francisca Mercadal Vich	
	216	Cafè Can Caron. Santa Maria.....	3.726
	378	Rafel Pizà Frontera	
Joan Vich Parets		Paborde Jaume, 2. Santa Maria.....	202
Quarter 7, 17. Santa Maria 1.194		Francisco Matamales.....	1.833
	395	Cabriel Horrach Gelabert	
Maria Mates Salom		Cardenal Rosell, 13 b. Palma.....	5.214
Quarter 6, 48. Santa Maria.....	246		5.266
Magdalena Crespí Sbert		Margalida Huguet Antich	
Paborde Jaume, 34. Santa Maria.....	56	Joan Alcover, 64 4 ^{rt} D. Palma.....	1.871
Sebastià Canyelles Rosselló			5.182
Casesnoves, 14. Santa Maria.....	125		112
Margalida Crespí Dols.....	125		8.762
Francisca Santandreu Ramonell.....	1.330	Antoni Roca Vich	
Catalina Mateu Serra		Nova, 4-4 ^{rt} . Pont d'Inca.....	804
Basílica, 17. Santa Maria.....	349	Mario Garrigas Sella	
Agueda Dols Amengual		Plaça Atarasanés, 12. Palma.....	1.890
Passatge Can FAixina. Palma.....	100	Antoni Parets Mates	
Rafel Florit Dols.....	25	quarter 4, 82. Santa Maria.....	1.349
Jaume Pastor Batle		Joana Jaume Jaume	
Trinitat, 21. Pòrtol.....	1.611	Manacor, 20-1 ^{er} . Palma.....	21.614
Pere Llabrés Amengual		Jaume Calafat Nadal	
Carrer Llarg, 21. Santa Maria.....	1.653	Bartomeu Simonet, 5. Palma.....	1.372
Catalina Bestard Salom		Jordi Serra Pastor.....	126
Carrer Llarg, 74. Santa Maria.....	1.166	Gabriel Vich Mulet	
Magdalena Dols Canyelles		Carrer Llarg, 71. Santa Maria.....	4.992
Bartomeu Pasqual. Santa Maria.....	544	Desconeguts.....	6.245
Bernat Mesquida Ferrer			2.261
Carrer Llarg, 55. Santa Maria.....	296	Maria Canyelles Rubí	
Rafel Fuster Jaume		Carrer Llarg, 109. Santa Maria.....	5.938
Josep Calafat, 5. Santa Maria.....	3.347	Francisca Rubí Cabot	
Maties Calafat mas		Bartomeu Simonet, 2. Santa Maria.....	6.320
Rector Caldentey, 5. Santa Maria.....	420	Bartomeu i Maria Rubí Mulet	
Rafel Fuster Jaume		Arquitecte Forteza, 20. Santa Maria.....	6.213
Josep Calafat, 5. Santa Maria.....	2.721	Desconeguts.....	709
Maria Juan Roca			5.320
Rector Castanyer, 5. Santa Maria.....	2.397		705
Jaume Canyelles Canyelles		Joan Oliver Carbonell	
Baronia Ferrades, 45. Santa Maria.....	2.244	San Munar, 8. Consell.....	270
Margalida Mates Sans		Josep Bernat Company	
Joan Mezquida, 2. Santa Maria.....	1.570	Doctor Morey, 1. Consell.....	5.650
Heereus Gabriel Canyelles nadal		Joan Oliver Carbonell	
Baronia Terrades. Santa Maria.....	1.230	Son Munar, 8. Consell.....	2.630
Gabriel Jaume Rosselló.....	74	Maria Bibiloni Carbonell	
Miquel Casas Bosch		Son Munar, 8. Consell.....	967
Baró Santa Maria Sepulcre 7-2 ^{on} . Palma.....	36	Desconeguts.....	3.696
Maria Jaume Vich			7.711
Bernat Santa Eugènia, 76. Santa Maria.....	3.932	Maria Vila Niel	
Joan Mezquida Vich		Cana Ferrera. Santa Maria.....	1.129
Josep Calafat, 17. Santa Maria.....	4.197	Joan Pol Garcias	
Montserrat Canyelles Ramis		Mariano Viada, 5. Palma.....	146
Oleza, 6. Santa Maria.....	1.328		123
Joan Matamalas Mercadal		Catalina Company Garí.....	262
Bartomeu Pasqual, 23. Santa Maria.....	8.516	Jordi Campins Busquets.....	24
Maria Milagros Català Far			
Màlaga, 13. Palma.....	192	TEME MUNICIPAL BUSQUETS	
Miquel Juan Roca		Martí Canyelles Creus	
Plaça de la Vila, 2. Santa Maria.....	1.015	Santa Maria.....	285
Joan Vich Mezquida		Francisca Campins Isern.....	1.450
Joan Vich, 16. Santa Maria.....	4.826	Joan Rosselló Ferre i esposa	
Francisca Ferrer Campins		Basílica, 15. Santa Maria.....	2.533
Sol, 8. Santa Maria.....	572		1.344
Margalida Roig Mates.....	669	Andreu Bestard Mas	
Gabriel Pastor Batle		Santa Maria.....	3.920
Nostra Senyora de la Pau, 3. Santa Maria.....	528	Miquel Vich Oliver	
Vicenç Vidal Marcus		Miquel Dols, 3. Santa Maria.....	3.199
San Jorge, 10. Santa Maria.....	962		

MAPA APROXIMAT DE LES PROPIETATS AFECTADES PER L'AUTOVIA

Aquest mapa no és exacte: hi pot haver algunes inexactituds, especialment prop del terme de Consell

	Parcel·les que seran expropiades total o parcialment
	Casc urbà de Santa Maria del Camí

SON GÜIA

No fa massa mesos Son Güia va ser comprada per un escandinau. Li va passar el mateix que ha passat a tantes finques de Mallorca. L'agricultura treu poc o gens, i les finques es compren per gent que les vol convertir en segones residències. D'aquesta manera una possessió que des de temps immemorial havia pertangut a gent del nostre poble passa a mans externes.

Per una part això podria ésser positiu, sempre i quan es restaura la possessió, procurant d'evitar que la reforma faci perdre el caràcter de les cases, i que no s'alteri l'entorn paisatgístic. Ens pensàvem que això seria així, però ara ja ho començam a dubtar.

Res tenim contra els escandinaus però volem dir el nostre parer davant una sèrie de coses que ens criden l'atenció. En primer lloc hem observat que **s'ha construït en un sementer una pista de tennis**, a més de començar a reformar l'antic molí (que movia una centralita elèctrica), transformar el safareig en una piscina, i altres obres d'envergadura.

La pista en plena vall de Coanegra és un autèntic atemptat contra el paisatge, encara que estigui situada a un lloc estret i un poc dissimulat.

A l'expedient de l'Ajuntament hi consta que Hakan Knytson, el dia 11 de novembre de 1988 va demanar un **permís d'obra menor**, en el qual se sol·licitava autorització per unes obres de «terracat interior, canvis d'alicats i sanitaris a la cuina i bany. Paviments interiors a una vivenda petita i construcció de 60 metres de paret seca. Aquesta obra presentava un pressupost de 2.800.000 pts.

No fa falta ésser cap enginyer per veure que els treballs que s'estan realitzant no són els descrits a la sol·licitud de permís d'obra. Aquesta va ésser l'opinió del tècnic municipal, que el 28 de novembre de 1988 va efectuar una visita d'inspecció, i va emetre un informe tècnic on deia que les obres eren d'un valor superior, que **es tractava d'una obra major de gran quantia, amb un canvi d'ús, obres d'estructura, amb pilars, bigues i jàsseres**.

Curiosament l'endemà mateix d'aquest informe tècnic, el 29 de novembre de 1988, la Comissió de Govern aprovà l'obra, ignorant del tot les observacions de l'arquitecte.

Més tard l'Ajuntament ha estat assabentat que les obres no es corresponien amb el permís. No ha fet res, quan la cosa més normal era paraitzar les obres i obrir el corresponent expedient sancionador. El regidor d'o-

bres, en Vicenç Santandreu, fins i tot ha afirmat que la pista de tennis tenia permís, quan aquest no consta enlloc.

Son Güia es troba en una zona de Paisatge Protegit i Paratge Preservat, a més a més, les cases es troben catalogades a les Normes Subsidiàries de Planejament. S'havia d'haver efectuat un informe del Patronat Històrico-Artístic. No s'ha fet.

Ens trobam per tant davant unes obres il·legals, a les quals un senyor carregat de milions, o els seus representants, han enganyat l'Ajuntament de mala manera. I l'Ajuntament ha contradit l'informe de l'arquitecte i no ha fet complir la normativa, incorrent en la responsabilitat de donar una llicència mal donada i després no inspeccionar la realització de les obres. Davant això ens podem demanar: ¿Per què uns senyors han de complir les normes i uns altres no? ¿Per què uns han de pagar les taxes que toca i uns altres, no ho fan? Es mal d'entendre que una persona que pot comprar Son Güia no pugui demanar un permís d'obra ajustat a les obres que vol fer.

El problema no és però, tan sols, d'incompliment de la llei. Sobretot és un problema de manca de sensibilitat i de respecte cap al paisatge i cap a l'entorn natural. No fa massa mesos un senyor va posar en marxa una excavadora per devers Son Roig i va fer un camí absurd, sense encomanar-se a Deu ni al diable, ara li ha tocat a Son Güia. Serà una pena si el comellar de Coanegra, poc a poc, també es transforma amb una encimentada més.

Centre de reconeixement
mèdic psicològic
per a permisos de conduir
i llicències d'armes

DIMARTS I DIVENDRES DE 20 A 21 HORES

Recordi que ha de dur: - D.N.I.
- 1 fotografia
- lents correctores, si n'usa

Plaça Caidos, 3

tel. 62 04 15

EL TEMPS DE LES PARETS

La primera cosa que solen fer els ciutadans quan compren un tros de terra o fan una caseta enmig del camp és tancar-la de paret. Ells quan se'n tornen cap a casa no tenen massa inconvenient d'arrabar-se a un cep i carregar de rem, de fer net un taronger, o de deixar la bossa dels fems a un costat del camí, però a ca seva ho volen ben tancat. Per això fan paretotes de bloquets horribles, de color de ciment, i encara, a vegades, hi posen vidres i fils de ferros amb pues. No estimen ni respecten les coses dels altres, però volen lo seu ben guardat.

Duen al camp la mentalitat individualista i egoista de la gent de la ciutat. Transformen els ametlerars i els vinyets amb closos, amb caixetes de ciment aïllades les unes de les altres, talment com els pisos de les ciutats on viuen. I com que estan avesats a què quan tiren la brutor enmig del carrer llavors passa el femater i la recull, fan igual en el camp.

Hi ha una altra variant encara més exagerada, i molt més ridícula, la d'aquests estrangers que vénen a Mallorca i es pensen que els indígenes anam mig en pèl amb quatre plomes pel cap, com els «apatxes». I clar, per separar-se dels «salvatges», construeixen grans parets, a vegades fins i tot de pedra seca com a Son Güia, veies que estaven en el seu lloc, en plena harmonia amb l'entorn. Ara no podem dir el mateix.

Fan parets, posen cartells de «propiedad privada» i «prohibido el paso», i fan que els «indígenes» ens sentiguem estrangers a ca nostra. Sovint ja no podem passar pels camins que han trespasat sempre els nostres avantpassats, ja no podem anar a cercar caragols o espàrecs, ni podem passejar per moltes camades. En lloc dels pàgesos hospitalaris compareixen estrangers malsofrits que ens parlen en castellà.

No és que la paret sigui un gran desastre urbanístic, hi ha coses molt més importants... però és una expressió del dubtós gust individualista, desconfiat, i antiestètic, que no ens hem pogut resistir de comentar-ho.

UNES NOTES D'HISTORIA

(Dels Pericons, Ferrer, Gironès, Mir, Colombàs, Villalonga i Amengual a Hakan Knytson)

Son Güia és d'en Hakan Knytson. També però, en certa mesura, és també de tots els santamariers. ¿Quants de records i quantes històries no hi ha a la possessió que formen part del patrimoni col·lectiu? Des del safareig ple de records tràgics, a la gran roda del molí elèctric que l'amo en Miquel de Son Net posà per fer electricitat.

Des de molt prest ens arriben notícies de Son Güia a través de la presència del molí. El 1271 el molí fariner era d'en Bernat Pericons de Santa Maria. El 1281, en Pericons l'establí a en Bernat Ferrer. El 21 de maig de 1309 trobam registrat el molí d'en Jaume Bernat i en Jaume Ferrer el venen a en Jaume Cerdó.

En el segle XV comença a esser conegut com a «molí de na Elena». Aquesta Elena, que donaria com al Puig de n'Elena, ens apareix documentada el 14 de maig de 1406, quan n'Elena abandona el seu espòs Costa Gironès per anar a habitar amb n'Antoni Fullós d'Algaida, que devia ocupar un altre molí de la vall. El 1457 el «molí d'en Gironès» és comprat a n'Antoni i en Joan Gironès per Joan de Torrella.

El 30 de juny de 1525 en Miquel Mir de Sencelles i la seva esposa Apolònia venen a Jaume Colombàs un molí que confronta amb Berenguer Far (el que donaria nom a Son Berenguer). La possessió es coneix per Son Colombàs.

N'Antònia Villalonga i Pol, viuda en primeres nupcies d'Antoni Colombàs i en segones de Joan Baptista Villalonga, té un rafal i un molí fariner que confronta amb les terres d'en Rafel Oliver (Son Oliver) i Berenguer Far. Els seus avantpassats ja la posseïen el 1593. Aquest Joan Villalonga era de malnom «Güia», com veim a la notícia del seu enterrament: el 20 de juny de 1677 és enterrat en Joan Villalonga àlies «Guya». Aquests Villalonga eren de Binissalem.

El 1667 el Virrei de Mallorca emprèn una campanya contra els bandejats de les muntanyes, vol netejar la contrada de bandolers, i s'instal·la momentàniament a Son Güia, per això trobam anotada la despesa efectuada: «A la jaia Guya per la posada que ha donat quan el Sr. Virrey passà, 14 sous».

El 1817 la finca ja és d'en Joan Amengual, essent una de les més importants del terme. En Miquel Amengual Homar de Son Net, fou batle de Santa Maria l'any 1930, i fou home amb moltes iniciatives, que milloraren la finca, i la feren més productiva.

Però els darrers anys la crisi de l'agricultura ha duit la finca a un estat d'abandonament absolut. Les cases havien començat a esbucar-se. Sols havia d'aparèixer un comprador que hi volgués fer-s'hi un xalet.

SA SÍNIA (II)

MODERNITZACIÓ DE LA SÍNIA

El poble de Santa Maria del Camí augmentava en habitants, i les necessitats d'aigua eren més importants, i per temor a noves sequedats la gent demanava que se construís una sèquia que des de son Torrella duqués el líquid per omplir les cisternes. A la sessió del 15 d'agost de 1743, se llegeix: «Molts clamen que fessem aportar l'aigua de Coanegra amb una sèquia fins a la plaça». Seguidament posaren mans a l'obra i a l'hivern ja el poble pogué omplir d'aigua els seus depòsits i cisternes. Però en anys de sequedat se retornava a la sinya. A l'acta de l'Ajuntament del 8 de gener de 1778, està escrit «el honor Nadal Batle, regidor, proposà que se fassa una pica a la sinya que és als hostals perquè puguen abeurar les bèsties del traginers, i recompondre les altres que serveixen per rentar». A l'acta de 1782, llegim: «A la sinya hi ha solament quatre piques i una d'elles derrotada per l'ús de rentar». Sr. resolgué construir-ne dues més i que Nadal Batle cuidàs del compliment d'aquest acord». Les feu mestre Joan Creus, trencador de pedra, que cobrà per tal treball dues lliures i mitja.

Més envant, l'any 1893, s'acordà comprar una bomba «aspirante e impelente» de bronze, que ja estaven a la venda a la ciutat. L'adquiren del taller de don Josep Rubí, amb una aixeta o grifó, tubs i demés efectes. Costà 381'75 pessetes. Tenia una roda amb una maneta i la gent la feia rodar, i sortia el broll de l'aigua. Així era més fàcil l'extracció i deixaren de servir-se de poals.

Però quatre anys més tard un acord municipal mal pensat perjudicà la treta de l'aigua era batle don Basili Canyelles Canut, de Cas Sucre, dia 5 de setembre, a proposta del regidor don Miquel Pisà Dolç, se proposà allargar la sinya que conduïa l'aigua del ploure per la placeta on està la sinya, i que s'embassava per mala construcció de la calçada, i que se fes anar dins el pou. Aquelles aigües eren fangoses i la gent deixà de treure'n més. Solament servien per abeurar animals.

A l'any 1.905, se prengué altre acord, per reparar el mal ocasionat per l'anterior, i feren «proceder a la limpieza de la noria pública, por hallarse obstruidas sus corrientes». Després de dos dies de treball tregueren gran cantitat de fang de dins la sinya. L'aigua era preciada per l'abast de la gent i, més avant, per regar el carrer, de la carretera d'Inca, durant els estius, perquè ja el trànsit d'automòbils començava a ésser important i la polseguera que alçaven, per no estar encara asfaltades les vies de trànsit, feien fastidiosa la vida als habitants que hi tenien la seva vivenda. Els pagaven la meitat del cost del carro i de l'home que conduïa la bèstia, i l'altre anava a càrrec del municipi. Altra cosa notable fou que a l'any 1912 i el següent hi hagué gran sequedat. Quasi no ploqué, i la gent acabà l'aigua de les cisternes. Anaven a cercar-ne als pous i principalment a la sinya. Al 1913 durant l'hivern acudien carros de Consell, Pòrtol i la Cabaneta a treure aigua de la sinya. Això complicà l'abast perquè carregaven líquid dins botes. Arribaren succeir renyines entre els concurrents, perquè el treball de treure l'aigua se feia a braços i resultava penós i lent. El batle hi posà una autoritat per distribuir els torns de dur-se'n l'element indispensable. A l'estiu feu una ploguda tan espantosa, que mitigà la falta de l'aigua, i es resolgué el greu problema. A l'any 1918 se resolgué posar una bombeta elèctrica per il·luminar la placeta i al col·locaren dalt l'arcada de la part nord. Va ésser una nota de mal gust. La definitiva modernització de treure l'aigua correspongué a l'Ajuntament de la República, presidit per Miquel Nigorra Reinés. Acordaren posar un motor bomba de pistó. Dia 30 de juliol de 1932 la casa buades de Palma dugué al poble l'aparell que valgué 136'20 pessetes. Al 20 d'agost de dit any se pagaren a la Casa Siemens el contador elèctric 150 pessetes per son valor. L'Ajuntament feia pagar als veïns del poble, per treure l'aigua dues de quatre dècimes per cada envàs de 500 a 600 litres. Els de fora poble pagaven un

ESTUDI FOTOGRAFIC

Llucena Frontera

REPORTATGES FOTOGRAFICS

Plaça Hostals, 44

Telèfon 14 00 52

SANTA MARIA DEL CAMÍ

VINS RUBI
ELABORACIÓ PRÒPIA

Celler:

Bartomeu Simonet, 4 - Tel. 62 00 68

TALLERS T & B

-Reparació d'automòbils en general
especialitat en SIMCA i CHRYSLER
servei de grua

Venda de Vespes i Vespinos

Plaça Jaume III

Tels. 62 04 74 - 62 01 52 - 62 06 70

poc més. Tot havia costat un poc més de mil pessetes. Però els qui anaven amb carro no tenien comoditat, i demanaren que se posàs un depòsit dalt les arcades de la sínia. L'Ajuntament hi convingué sense tenir en compte que seria destruir el conjunt del monument. Quan ho vaig sebre aní a parlar amb el batle, l'amic Nigorra, i li vaig sugerir que hi havia altra alternativa, que consistia

comprar un petit trast del terreny veintat que allavò està sense edificar i a poca distància, i bastir una edificació i posar a dalt el depòsit per l'aigua que hi aniria mitjançant una tuberia subterrànea des de la sínia. Al batle li agradà l'idea però me digué que costaria bastant més i que no podia ésser així perquè la corporació no es trobava amb medis pecuniaris per tal empresa. Vaig quedar desil·lucionat. I m'afegí que el mestre picapedrer Mateu Juan Pastor tenia ja el projecte dibuixat, i així se va fer. Encara existeix per desgràcia. Costa el depòsit per feina 447'70 pessetes i per materials altres 353'75. Pel febrer de 1933 d'hagué de treure del fons de la sínia el motor bomba per haver pujat de nivell l'aigua, i el mecanisme se podia perjudicar. Se deposità dins l'entrada de la Casa de la Vila. A l'any següent el tornaren col·locar dins la sínia, i els treballs costaren 480'10 pessetes.

La sínia anà perdent valor, degut a l'abast d'aigües de Coanegra, per haver-se ampliat i perfeccionat les conduccions subterrànies dels carrers. Tampoc se regà la carretera degut a l'asfaltat de la mateixa.

FINAL

La nostra sínia mereix una reparació. Ara està mutilada per la afegitò del depòsit posat damunt l'arcada. Pel bon nom del nostre poble se fa precis restaurar degudament aquest monument que els nostres avantpassat ens deixaren. Seria convenient que s'estudiàs tal qüestió amb tot entusiasme, suprimint aquella nota de mal gust i retint l'arcada a son promitu ésser. Se farà algun dia?. No perdem l'esperança. L'honor de la vila de Santa Maria ho reclama i se pot fer.

Andreu Bestard mas

GALERIA CA'N BRAHÓ

MARCS
QUADRES
MOTLURES

Quarter V^a
Tel. 62 01 26

NIELS NORGAARD

cafeteria - bar Comerç

local climatitzat
gelats - refrescs - tapes
un local ample i confortable per a tots

Plaça dels Hostals, 27 - 29 - Tel. 62 00 29

Perruqueria SASTRE

T'ofereix:

- * Afaitat amb massatge especial
- * Talls de cabell de tots els estils
- * Tints, permanents i sobretot tractaments capil·lars

Direcció: Gabriel i Miquel Sastre

DIAGNOSTIC I TRACTAMENT DEL SEU CABELL

Gràcies per la seva visita. C/. Bisbe Perelló, 4

CALAIX D'IMATGES

Pere Rosselló

Beneïdes de Sant Antoni '82 a Consell

A unes carreres de sacs. Pere és el primer de l'esquerra

Pere Rosselló neix a prop de les muntanyes, al veí poble d'Alaró, un 5 de novembre de 1935, poc abans de l'esclat de la guerra civil. Fill de sabater, de família modesta i senzilla; la seva mare també treballava la pell a casa, a la camilla o vora la foganya. Primer va al Col·legi Públic, per poc després passar al Col·legi Parroquial, on destaca per ser un excel·lent estudiant. On viu un ambient amical amb els professors, i alhora una forta religiositat i creència cristiana. Llavors estudià lliure el primer de Batxiller a Alaró. Poc després amb 3 alaroners més, ingressà al Seminari, era devers 1947. Decada en que es vivia un boom de vocacions religioses, de cursillisme, d'apostolat, d'ambient de espiritualitat.

L'entrada al Seminari fou un

«crak» per Pere, era el canvi d'un ambient familiar, d'un ambient de llibertat al poble, dels amics, dels garbellers i les lloses pels comellars a un ambient tancat. El Seminari es caracteritzava per la seva rigidesa, per la disciplina a cops de pito i alguna cletellada, per la vida planificada amb poc temps lliure. Hi va estar uns 12 anys, estudiant 4 Humanitats, 3 Filosofia, 4 Teologia i 1 any de pràctiques a la Parròquia de Sant Josep Obrer -a la qual l'any anterior hi havia estat el santamarier Miquel Parets-. Al seminari també estudià mallorquí.

Pere ja destacà al Seminari pel seu caràcter rialler i espontani, la qual cosa li porta a més d'un embolic i més d'una amistat molt profunda. Practicava tot quan deport podia: correr, futbol, voleibol. També cantà

com a baix al Caro, actuà a diverses comèdies, així feu el paper de «Hamlet» de Shakeaspeare, degudament adaptat a la moral catòlica i suprimint els papers femenins. També fou durant dos anys l'escolà major.

De sempre, el caràcter extrovertit i flexible de Pere possibilità que les recomanacions rígides del Seminari les adaptàs al seu taranna, així anava a nadar a l'estiu, anava al teatre, al cinemà, caçava a Alaró, és a dir, feia activitats al seu temps lliure.

Afirma que per ser Capellà aleshores, era necessari tenir dues vocacions: primera la de ser capellà, i la segona la de voler -i adaptar-se- a la vida del Seminari.

Fou més important possiblement per la seva vocació religiosa el fort

ambient de cristiandat que vivia a Alaro, sentir-se recolçat pels seus companys. El dia que celebrà la missa nova, Alaro feu una festassa, el poble es volcà en ell.

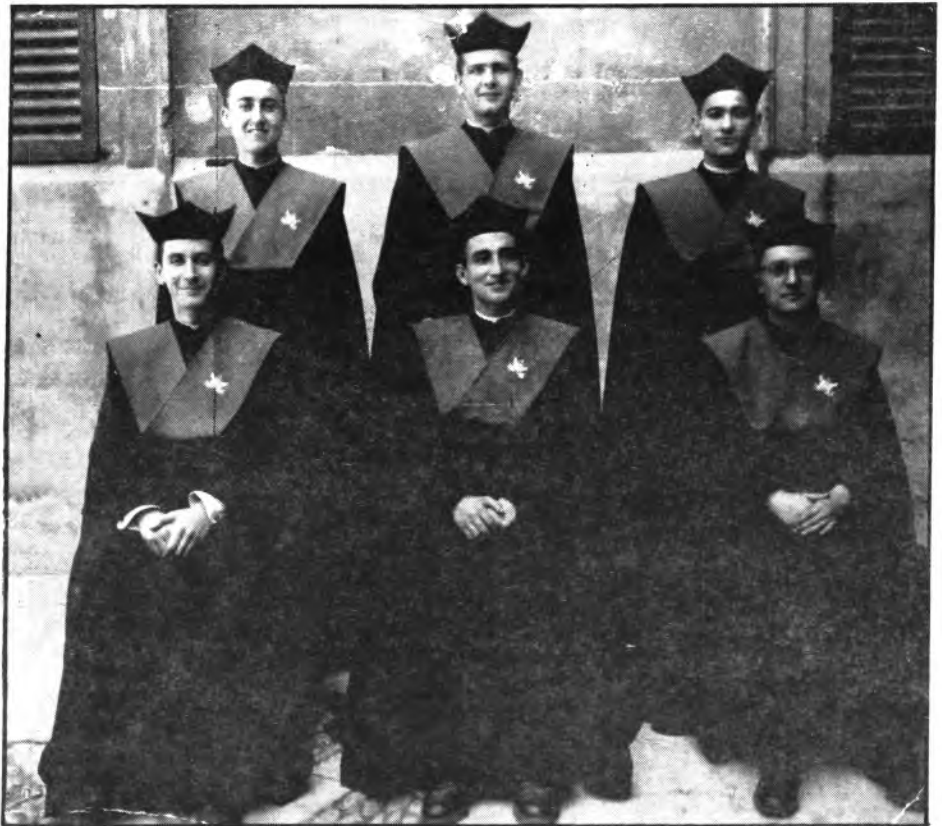
Ha estat a diferents pobles, el 1959 a Son Mesquida -llogaret de Felanitx- on vetlava amb la gent al cafè. Després a Biniali del 1960-67, on feu una intensa tasca de cursets de cristiandat i conferències, i alhora excursions, montà un grup de teatre, montà el Bar Centro, adquirí el primer televisor del poble. Llavors passà del 1967 al 1982 al poble de Consell, on deixà una forta empremta del seu caràcter, incidí més en una activitat més social de l'església més que espiritual. La mostra de l'estimació dels consellers la tenim quan l'acompanyaren en massa fins a Santa Maria. L'any 1982 arribà amb les maletes a Santa Maria, plé d'il·lusió i amb ganes de conèixer les persones d'un nou poble.

Actualment a més de ser el Rector de la Parròquia, també imparteix classes de religió al Col·legi Ramón Llull i al Col·legi Públic, la qual cosa li agrada molt.

Pere té una intensa afecció per la caça. Afecció que visqué ja a l'infància amb el seu pare anant a caçar a Coll per les muntanyes d'Alaró, ja de petit parava garbellats -fins i tot a la plaça d'Alaró-. Caça a Coll, també amb escopeta i a vegades amb cans. De l'esport manté una forta passió pel ciclisme, ha guanyat algunes competicions, i els que s'entrenen amb ell afirmen que és un excel·lent corredor.

Home de món, amic d'estar en contacte directe amb la gent, li agrada anar al cafè i jugar a truc. Vol viure el que viu el poble, no des de la trona o el despatx, sinó des del carrer, des de la plaça, com un veí més. Pere és un home afable, de bon tracte, obert, més be proper que formalista. Senzill i amic de la broma i la rialla, però, alhora extremadament seriós quan surten temes importants o es parla de la situació i paper de l'església a Mallorca.

Li agrada ferm aquest poble, el troba hermós. Un lloc on si fa bon viure. El caràcter santamarier es molt independent, de deixar fer, alhora per això molt tancat a ca seva, amic de la comoditat, de no ser molestat. Però, també molt participatiu quan en té ganes, com els grups de veinats o les confraries. D'altre banda creu que el santamarier es extremadament perfeccionista, per la qual cosa no l'importa perdre temps perquè les coses surtin bé, gairebé

Pere és el d'enmig dels asseguats, quan estudiava al Seminari

Beneïnt animals a Biniali

perfectes. També pensa que és molt crític, que veu en més facilitat els defectes o petits detallets que els encerts o les virtuts. D'altre part extremadament amable i educat, amic de les atencions.

Molt preocupat pel paper de l'església en una societat despreocupada per l'ètica i els valors, que únicament valora la competència i l'individualisme. Altrement preocupat per l'allunyada que està la joventut de

l'església, aquesta no ha pogut connectar amb l'inquietud dels joves, molt preocupats per valors materials. Doncs, fortament preocupat per la religiositat no dins l'església com edifici, sino dins el poble, dins les cases, es a dir, de la religió com a vivència diària.

Pere un capellà inquiet, i també, una persona oberta, dinàmica i amb força il·lusió.

GALERIA DE PERSONATGES

GOTTFRIED TOURNEUR, UN ESTRANGER SANTAMARIER

Aquesta vegada tenc la xerradeta amb qualcú molt particular, es tracta del Doctor Gottfried Tourneur.

He quedat a ca seva, aparesc allà just a l'hora convinguda, i li fa gràcia la meua puntualitat -cosa que per desgràcia anam perdent-.

De segur que molta de gent el coneix, ja que quan es va decidir a venir a viure al poble volia ser un més. Em parla en castellà i em comenta el difícil que es donar aquestes primeres passes per començar a parlar el mallorquí. Ens col·locam davant per davant a una camilla, encara no feia un segon que ens havíem assegut, i s'aixeca i torna amb dos bots -no pareix de cap de les maneres de l'edat que té per la manera en que es mou-. Torna portant dos diccionaris un en Castellà i l'altre en català. No vol perdre punt.

-Que et va dur a Mallorca i en concret a Santa Maria?

-Al 1984 venguerem a Mallorca i curiosament quan tan sols feia tres dies que eren aquí, varem conèixer la que seria la nostra casa, encara que per aquells moments no ho sabíem, ni tan sols si vindríem a viure aquí. Passat un cert temps saberem que la propietària la volia vendre i li comprarem. Al 1986 ens instal·larem definitivament.

-Emperò, haguessiu vingut a Santa Maria d'haver surtit un altre poble?

-Santa Maria ens va agradar molt, a més es un poble amb tots els avantatges, tenim comunicacions per carretera i tren. Hi ha Correus, metge, Apotecaria, i està a sols quinze quilòmetres de Palma. Es un poble molt còmode, això és molt im-

portant quan estàs cercant un poble on viure. A Alemanya vivíem a un poble, bé jo som de ciutat, però quan ens vàren casar, em vaig traslladar al poble de la meua dona.

(Apareix ara la seva dona, s'asseu vora nosaltres, i a ella li costa més expressar-se, no obstant té molta curiositat i posa els cinc sentits per entendre).

-Mirau, m'agradaria fer-vos una pregunta un poc estranya per a vosaltres. Què pensau d'aquests turistes que venen aquí sols pel sol?

(Em mira serio, com si m'hagués de donar el resultat d'una consulta i somriu).

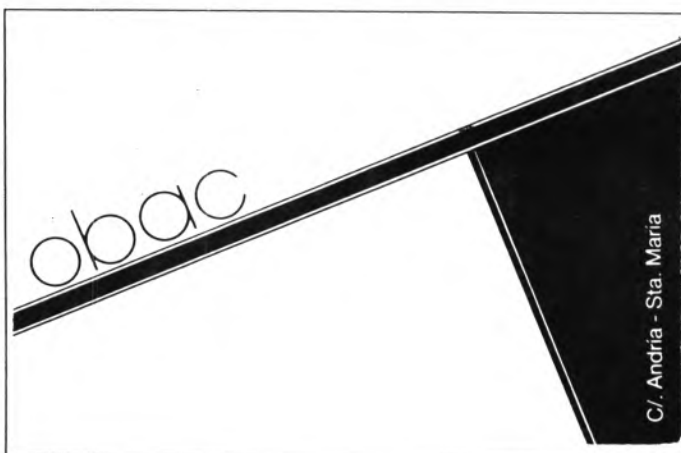
Jo crec que quan un va a viure a un poble, ja hi va per integrar-se o jo pens així. No obstant, crec que qualsevol persona a qualsevol part del

APRENEU **KARATE**

CLUB CA'N BRAHÓ

A l' Edifici Municipal
Dilluns i Divendres
de les 18 a les 19 h.
1.000 Ptes. mensuals

MIQUEL SANTANDREU

*Vespinos - Mobylettes
*Moto-serra ECHO
*Moto-cultor PIVA
*Vespa

Bernat de Sta. Eugènia, 126 - Tel. 62 00 77

fusteria

Bartomeu Canyelles Rubí

**TREBALLS DE FUSTERIA
EN GENERAL**

Bernat de Sta. Eugènia, 86 - Tel. 62 00 80

món es sent atreta pels seus. També pot ser que per les zones turístiques vengui gent sols pel sol. Però la majoria que escolleixen viure a un poble ho fan de veres. Quan nosaltres arribarem aquí, nos presentarem aquí, on consideravem que ens haviem de donar a conèixer: Don Pep del convent, l'apotecari, correus, etc. i ara podem dir que tenim grans amics dins el poble i a més som mallorquins.

-Vostè es metge?

-Si, he exercit durant uns cinquanta-quatre anys, som internista. També vaig esser inspector mèdic de la Seguretat Social i a empreses privades. (De tant en tant em vol dir qualque cosa i no li surt, ho comenta a la seva dona, recerca en el diccionari, i així anam seguint).

-Vostè sabrà segurament que aquí hi ha molta de gent que pensa que els metges de l'estranger estan formats millor i que les clíniques són més bones?

(Mou ràpidament el cap amb gest de negació).

Això no es veritat de cap de les maneres, aquí hi ha grans metges, la seva manera de treballar es molt professional, i en quan a les clíniques -almenys les que jo conec- no hi falta res. En algunes ocasions hi he hagut d'anar i he estat molt content.

-I la Seguretat Social?

-Això ja és un altre tema, només hi he anat una vegada i l'experiència no va ser molt bona.

-Fa qualque activitat relacionada amb la seva professió?

(ara puc confirmar el molt que li agrada la seva professió).

-Si, tenc una activitat dins el Pla d'activitats dels grups de turistes, que consisteix en la oportunitat de conèixer el que vulguin saber sobre

la medicina, a nivell de curiositats no de consulta.

-Idò, segueix fent feina?

(Riu i em mira).

-No, això és el meu Hobbie.

(Se que comparteix amb la seva dona un altre hobbie: la muntanya. Feim una aturadeta i brindam en salut amb un suc tipic d'Alemanya).

... una de les coses que ens agraden més són el GOB i el GEM. Som molt afeccionats a la muntanya, ara tenim molt de temps, sortim molt, demà mateix anirem cap a Sòller passant per possessions.

Formam part del GEM, i coneixem molt a Benigne Palos de Palma i a H. Heinrich que han escrit guies.

(S'aixeca un moment, i em mostra un caramull de llibres i mapes de muntanya, a un d'ells hi ha unes lí-

nies molt curioses, són caminois o variants noves que assenyalen ells).

Son un matrimoni bastant actiu, a més de ser socis del GEM, fa conferències sobre medicina, escriu alguns articles a la premsa, i formen part de l'Associació Chopin de Valldemosa, i els agrada voltejar després de sortir de missa dels diumenges pel mercat. Tot el d'aquí els interessa, fins i tot volen comprar-se una tomba al cementiri del poble.

Estan a la nostra illa, em contenen dels viatges que han fet arreu del món, han vist moltes d'illes, però cap com aquest «petit continent». Tenim muntanyes, valls, platges, torrents, etc. Tenim una preciosa roqueta.

MAC

**BAR
SANTA
MARIA**

**CARRER
LLARG**

**SERVEI DE
BARBACOA**

**CONILL TORRAT
VARIATS
«PERROS»
HAMBURGUESES**

CONSPORT

AUXILIAR CONSTRUCCIÓ

PISCINES - TENNIS - XALETES - SAUNES - COMPLEMENTES

Mateu Juan Matas

DIRECTOR

Barceló i Combis, 10

Telèfon 46 52 11

PALMA DE MALLORCA

DE 9 a 5

- Quants d'anys tens?
- 11.
- Quin curs fas?
- Sisè.
- Què noms?
- Magdalena Serra.
- T'agradaria canviar d'escola?
- No.
- Ets afeccionada a qualche cosa?
- Si, al tennis.
- Practiques algun esport?
- El tennis.
- T'agrada l'escola?
- No.
- Perquè?
- Ho trob un poc pesat.
- Tens novii?
- No!
- Llegeixes llibres?
- Si.
- Quin es el darrer que has llegit?
- «Lo que el viento se llevó».
- Llegeixes el diari?
- No.
- T'agrada Coanegra?
- Si.

Josep Sole

ESCAPULONS

GUILLEM COLOMAR

CADA DIUMENGE A SA PLAÇA

SA GERRERIA

CERÀMICA SERRA

Carretera d'Inca
Tel. 62 01 71

distribuidora

ARTINET

- Articles de neteja
- Productes per a piscines

Plaça Can Orell, 12 - Tel. 62 07 18

CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"

Joan Ariza aconseguí un ordinador

El propassat dijous dia 6 d'abril un nin santamarièr rebia a la Casa Cannon un ordinador, com a premi d'un concurs que aquesta casa comercial realitza es suplement «El micro en el cole» d'Última Hora. Aquest afortunat és Joan Ariza López, de 8 anys, i que estudia 3er d'EGB al Col·legi Públic d'EGB de Santa Maria.

Joan està molt content amb el premi, i comentava a ÚH que poques vegades havia vist un ordinador d'aprop.

FLASH ESPORTIU

El C.U.C. Sta. Maria-Consport compta per a aquesta temporada amb tres corredors amateurs, un juvenil i un cadet que de moment continuen la seva preparació, si bé encara no s'han presentat a cap carrera. Fonts del club santamarièr ens han manifestat que l'Ajuntament no s'ha dirigit al Club amb cap proposta per a organitzar una carrera amb motiu de la Fira, però esperen rebre les ajudes pertinents de cara a organitzar-ne amb motiu de les festes patronals i parroquials.

***

El C.P. Unió Sta. Maria ha completat una excel·lent campanya classificant-se en segon lloc a la segona ronda per a l'ascens a la Segona Categoria. Això dona dret als santamarièrs a jugar dins aquesta categoria la temporada que ve, però possiblement renunciïn a tenir aquesta oportunitat si no poden dur a terme el seu projecte de fer dos equips de cara a la propera temporada.

***

L'altra cara de la moneda en el terreny esportiu és l'altre club de petanca santamarièr, el «Vila Sta. Maria», que ha consumat el seu descens de categoria. Com és lògic, la moral de l'equip se'n ha ressentit, però de moment semblen decidits a seguir en competició la temporada que ve. De moment cerquen nous fitxatges.

LLORENÇ SANS

Instal·lacions - Pressuposts
Reparacions

Instal·lacions BOMBES
SUMERGIDES

Reis Catòlics, 59 4.ta - 1.^a

Telèfon 24 68 74

Palma de Mallorca

Carrer Casanovas, 21

Telèfon 62 06 02

Santa Maria del Camí

MAGATZEM DE MATERIAL
DE CONSTRUCCIÓ

JOAQUIN ESTESO

CARRER DE L'ESGLÉSIA

RENAULT

MARTI CANYELLES FERRANDO

SERVEI OFICIAL
C/. Bernat de Sta. Eugènia, 71
Tel. 62 06 74
SANTA MARIA DEL CAMI

Joan i Maria

PERRUQUERS

Antoni Gelabert, 18 - Tel. 62 06 81

FUTBOL**LA IL·LUMINACIÓ A PUNT**

Ja es pot confirmar que el proper dia 1 de Maig s'inaugurarà la nova il·luminació elèctrica al camp Municipal d'Esports del nostre poble.

Per tal aconsegueixement està previst que el C.E. Santa Maria, rebí la visita del Real Mallorca Atc., líder actual destacat de la tercera Divisió Balear, equip que ben segur farà disfrutar amb el seu joc a tots els aficionats que puguin assistir al mateix.

La nova instal·lació consta de sis torres de setze metres d'altura, cada una d'elles equipada amb sis focus de 1.000 w de potència cada un. L'hem pogut veure en funcionament durant les diferents proves que es van fer i podem dir que sembla que fos de dia quan tots els llums estan encesos.

És una notícia molt grata, ja que feia molts d'anys que la vella instal·lació no feia el llum suficient per poder entrenar i molt menys per poder jugar un partit el vespre. Prova d'això, és que fa dos anys l'equip degut a l'aplaçament d'un partit oficial de lliga, es va haver de desplaçar a jugar al poble veïnat de Consell, perquè la Federació Balear no autoritzà jugar a Santa Maria degut a la manca de llum.

**CERÀMICA
CAN BERNAT**

C/ BARTOMEU PASQUAL S/N
SANTA MARIA DEL CAMÍ

TELÈFON 62 01 78

magatzem de materials de construcció

GAMUNDI

Gabriel Mesquida, 1 - Tel. 62 02 30

Així que ja ho sabeu, tot el qui vulgui veure la inauguració, un bon partit de futbol i una il·luminació així com cal, el proper dia del Firó, pot anar al Camp Municipal per poder gaudir del que a ben segur serà un bon espectacle.

CREU LESIÓ D'EN JESÚS MAYOL

Un fet molt desagradable és el que va succeir al Camp del Santanyí quan en partit de lliga al Santa Maria el va visitar. El partit ja de començament es va iniciar d'una manera molt rara, ja que els jugadors del Santanyí pareixien que s'havien de deixar la vida en cada entrada que feien.

L'àrbitre, ja d'un principi no va saber o no va voler aturar el joc violent per part de l'equip local, i en una entrada fortuïta per part d'un defensor local en «Mayo» va caure a terra. El renou que produí la caiguda va posar els pels de punta a més d'un, ja que va semblar que es trencaven unes canyes. El qui es va trencar greument va ésser en «Mayo», que va sofrir rotura de tibia i peroné a la cama dreta. Ja a la clínica es va pronosticar la lesió i en «Mayo» va passar pel quiròfan el següent dimarts.

Ara fa uns quants dies li varen enguixar la cama i haurà de dur el guix durant tres mesos, per després iniciar un llarg procés de recuperació. Esperam i desitjam que en Jesús es recuperi aviat i que el procés sigui el menys dolorós i ràpid possible, a la vegada que li donam tots els ànims i suport possible perquè així sigui.

L'EQUIP AMATEUR CLASSIFICAT PER LA PROMOCIÓ

Ja feia un quants anys que l'equip Amateur del Santa Maria va davallar de categoria i que es volia tornar a la mateixa com més aviat possible.

Sembla ésser que aquests anys és possible, ja que a manca de tres partits per acabar la lliga, el C.E. Santa Maria té un avantatge de nou punts, respecte al tercer classificat, el Badia de Cala Millor, equip que va veure trencades totes les esves poques aspiracions, quan rebent la visita del Santa Maria va perdre per un gol a dos.

Ara sols queden tres partits, els quals el resultat és el menys important, i que el que sí importa és posar a punt l'equip per jugar la lligueta de promoció, i intentar quedar al menys en el dos primers llocs, que són en principi els que aconseguiran l'ascens.

Per poder afrontar aquesta lligueta amb les garanties suficients per poder pujar de categoria, el Club ja ha fet les oportunes gestions per reforçar l'equip pugui a la segona Regional i que igualment esperam que l'aficionat repongui i acudescui a donar suport en aquests partits tan importants per l'equip.

FUTBOL FEMENÍ

UNA TEMPORADA PER RODAR-SE

A principi de temporada, es va donar la notícia de què Santa Maria Atc. de Futbol femení podria participar a la lliga de categoria Nacional de futbol. Si bé la cosa estava molt difícil per problemes en jugadores, altíssim presupost, dificultats per trobar les pertinents subvencions, i un cúmul de problemes que feien que la idea finalment es quedàs amb anècdota, finalment el projecte es va poder fer realitat i es començà la competició. A part de tots els problemes inicialment comentats, tal vegada el més gros era la por que tenien les jugadores de la plantilla de fer el ridícul en els partits. Ben aviat i després d'uns quants partits es va poder comprovar que el joc desplegat per l'equip era similar a la resta de participants, si bé el que més es va acusar fou la falta de acompanyament a l'alta competició i el llarg durament dels partits, els quals son iguals que els masculins. Els resultats desafortunadament no acompanyaren l'equip i es varen anar perdent molts de partits fins al punt que sols s'han aconseguit tres punts.

Vist d'un punt de vista merament interessat amb la classificació i resultats, el panorama és francament negatiu. Vist d'un punt de vista, que és el que aquest any interessa, la cosa canvia substancialment i podem dir que l'experiència és molt positiva. No es pot esperar que un equip acabat d'arribar en aquesta competició faci campió, guanyi molts de partits, etc. Sí que es pot esperar que aquest any sigui un aprenentatge, un rodatge i un sebre estar al nivell de les circumstàncies. És el que ha fet fins ara l'equip. Tan la part directiva, com la part tècnica, i jugadores, han sabut estar a l'altura de les circumstàncies, i el paper que han fet en aquest estreno el podem qualificar de Notable, amb la seguretat de què de seguir aquest mateix ritme, d'aconseguir el pressupost per la temporada que ve, i de que l'aficionat assistesqui al camp amb major nombre que aquest any, donant suport anímic i econòmic a l'equip la qualificació per l'any que ve es podrà donar d'excelent. Aquest fet no vol dir que l'equip necessàriament faci campió de lliga, ja que seria el no va més. Però sí que es podem esperar uns bons resultats, que facin canviar considerablement la classificació d'aquest any, i de passar a ocupar els darrers llocs de la classificació es pot passar a ocupar un

lloc a la zona mitjana de la classificació tirant cap a dalt.

També si miran la infraestructura del futbol femení actual de la nostra Comunitat, francament és ben trista. Sols hi ha un equip en competició i aquest és el Santa Maria. Sèriament pensam que falta crear una infraestructura així com cal, amb una lliga pròpia per poder anar agafant bones jugadores que s'hagin format a la mateixa o, si cal i les condicions ho permeten, fer pujar a lliga Nacional l'equip que faci campió. Evidentment per arribar en aquest fet fa falta fer molta feina, que la Federació doni més ajuda amb més medis, estimular a al.lotes perquè practiquin aquest esport, proveir-se de gent degudament adequada per facilitar a les fèmies l'aprenentatge d'aquest esport, introduir-lo a les escoles, universitats, etc.

Aquesta seria l'única manera possible de potenciar aquest esport així com cal, i després ja podríem parlar de bons resultats i exigir els mateixos. Qui diu el futbol femení, podria dir qualsevol altre, i qui diu a la nostra Comunitat també podria citar totes les altres. És un tema molt complex, que no es pot resumir amb un parell de fulles, però que repercuteix molt damunt la nostra societat. Tal vegada un dia podrem parlar molt positivament de l'esport al nostre país.

CONFECCIONS

VICÉ

MODA JOVE

ACADEMIA
D'IDIOMES
WHEELER'S
62 10 91

**NOU CURS
PER ESTUDIANTS**

**DILLUNS, DIMECRES i DIVENDRES
A LES 21 H.**

C/. Bernat de Santa Eugènia, 118 b - SANTA MARIA

Ajuntament de Santa Maria del Camí

FIRA SANTA MARIA 1989

Dia 30 d'Abril

RECINTE FIRAL DE LA PLAÇA ESPANYA

Exposició de maquinària i de Ramaderia

Exposició Nàutica, Motos i Automòbils

Exposició de Bestiar i d'Oví

IV Exposició de Cabra Murciana i altres races

IV Concurs de Ca de Bestiar

Mostra de Cavalls Sementals

Mostra de Cavalls de pura raça

LOCAL CAN SANXO

Exposició artesanal

Exposició plantes Bonsai

Exposició obres VI Certamen dibuix i pintura juvenil

EDIFICI MUNICIPAL

VI Concurs-exposició de flors i plantes

III Certamen de fotografia

Degustació de llet d'ametla.

URBANITZACIÓ CAN MATES

Campionat de Cavalls de pura raça espanyola i àrab

SALÓ LA CAIXA

X PREMI DE PINTURA VILA DE SANTA MARIA

CAS METGE REI

Tómbola a benefici obres per la Residència